

piwnicach i
dager! Rozn
ma

nym — ma pan p... — Jakże, oboj...
nów... — swej ojcowi...

— ma pan... Jakże, obcy...
ym — synów... — Jakże, obcy...
ch synów... — Jakże, obcy...
yjaśnił istotę swej ojcowskiej por
ówień, które go nie satysfakcjonowa
przebieg eskalacji u młodszego: lire
wiata. — Więc z czego obaj ży
żenia zawsze zwycię

radę? — Marz

stawac
kiem świat
y, czemu nie
asyci umysł, le
nami-eska

nasyci umysł, re
z synami-eska
ia tamę psy
śnie między
elnicach wil
rogość

On — typ milczący

On — typ milczącego introwertyka, on — skandal. Była kwadratowa. Nie jest aby wciąż prze

On — typ milczący. Ich pies wabi się Komputko. Ich tęczą — skandal. Była kwadratowa z tęczą — nie jest aby częścią halucynacją? To wszystko nie jest aby częścią halucynacją? Żal, żal, miękka sierść mam wciąż przed oczami. Żal, w której pracuje Symington, nazywa się „Procrustes mechaniczne czy obrabiarki. A myślałem, że jest ra-

WSTĘP

„Ach! Gmach! Racją Gmachu – Antygmach, Antygmachu – Gmach! Ach!” – Stanisław Lem

W dzisiejszych technologiczno-cyfrowych czasach kiedy bezustannie przyciągani jesteśmy przez ekrany przekazujące strumień niekończących się informacji, pytamy: jak fizyczna wizyta w Centrum Literatury i Języka może promować ponadczasową wiedzę zawartą w książkach i opowiadanych w nich historiach oraz angażować nas w ich poznanie?

Sam budynek to za mało. Nasza propozycja oferuje również ogród – „przestrzeń marzeń” przybierającą formę dziedzińca, wokół którego zorganizowany jest projekt. Dziedziniec łączy stary Skład Solny z nową częścią dzięki wspólnemu dachowi scalając je w jedną formę, pozwalając jednocześnie każdemu z komponentów zachować swój własny charakter.

Projekt pozwala doświadczyć zmieniające się, ale ponadczasowe, naturę i sztukę, jednocześnie kreując miejsce będące przestrzenią wewnętrzną i zewnętrzną, która podobnie jak literatura pomaga zaangażować się w otaczający nas świat oraz, używając języka Lema, odkryć to, co wewnątrz niego.

KONTEKST

Kraków jest otwartą księgą pełną niekończących się historii

Opowieści Krakowa utkane są z narracji mieszkańców i umiejscowione w przestrzennym dialogu nieustannie prowadzonym przez jego elementy – ulice, place, budynki oraz otaczający krajobraz. Projekt jest wpisany w urbanistyczny kontekst, nawiązując poprzez swoją formę, podziały przestrzenno-funkcjonalne, układ i organizację do elementów miasta.

Inspiracją dla formy dachu są postindustrialne konstrukcje znajdujące się na wschód od Składu Solnego w Muzeum Sztuki Współczesnej i Fabryce Schindlera. Jednocześnie jest ona echem architektury dominujących dachów i dużych rozpiętości.

Ogród będący przestrzenią otwartą odpowiada historycznej typologii kwartałów zabudowy i wewnętrznych dziedzińców dzielnicy Podgórze.

Projektowany obiekt otwiera się w stronę nadrzecznej promenady – trasy wzdłuż której zlokalizowanych jest kilka instytucji publicznych. Na trzecim poziomie znajduje się także taras oferujący panoramiczny widok na Zamek i Stare Miasto.

Łącznikiem pomiędzy istniejącą tkanką urbanistyczną a projektowanym Centrum Literatury i Języka jest plac miejski – przestrzeń publiczna ukształtowana z myślą zarówno o odwiedzających jak i mieszkańcach dzielnicy Podgórze.

BUDYNEK

Maszyna Narracyjna

Przejście z placu miejskiego przez budynek Składu Solnego, do lub wokół ogrodu, do zróżnicowanych funkcjonalnie części obiektu, dostarcza kolejnych doznań. Linearna progresja przestrzeni otwartych i intymnych przenosi „akt czytania” w przestrzeń kreując wizualną sekwencję wyobrażeń. Poprzez grę kolejnych perspektyw, refleksów i przeźroczystości, odsłaniamy to co widoczne na pierwszy rzut oka oraz to co zostało „zapisane pomiędzy wierszami”.

Ruch i chwile zatrzymania inicjują nowe przemyślenia, kreują doświadczenia i wyobrażenia. Budynek staje się Maszyną Narracyjną.

OGRÓD

Planeta Lem jest ogrodem

W wielu pozaziemskich opisach Stanisława Lema, takich jak opis Oceanu w „Solaris”, natrafiamy na jedyne w swoim rodzaju krajobrazy – przestrzenie zewnętrzne, które dają sposobność wejrzenia w nasz własny świat wewnętrzny. Tak jakby autor pytał: Czy możemy próbować zrozumieć wszechświat bez uprzedniego zrozumienia tego, co leży w nas samych? Pytanie to jest jednym z tych, na które literatura szuka odpowiedzi.

Wszystkie części budynku o różnych funkcjach, zgrupowane pod wspólnym dachem, są zaangażowane w przestrzenne interakcje z ogrodem.

Proponujemy unikatowy ogród – krajobraz eksploracji, odkryć i wyobraźni składający się zarówno z elementów nieznanych jak i swojskich, ukształtowanych w sposób rzeźbiarski oraz zupełnie dzikich i pierwotnych. Miejsce, które uchwyci zmiany pór roku jednocześnie pozostając wewnętrzną częścią budynku.

Ogród jest zarazem prawdziwy jak i symboliczny, stworzony przez człowieka, ale i przez naturę. Jest mikrokosmosem, pełną życia strefą, w której emocje są wyzwane, ujawniane oraz konfrontowane. Ogród jest miejscem spacerów, spotkań z innymi i z samym sobą, a także odosobnieniem od miasta i jego uciążliwości.

PROGRAM

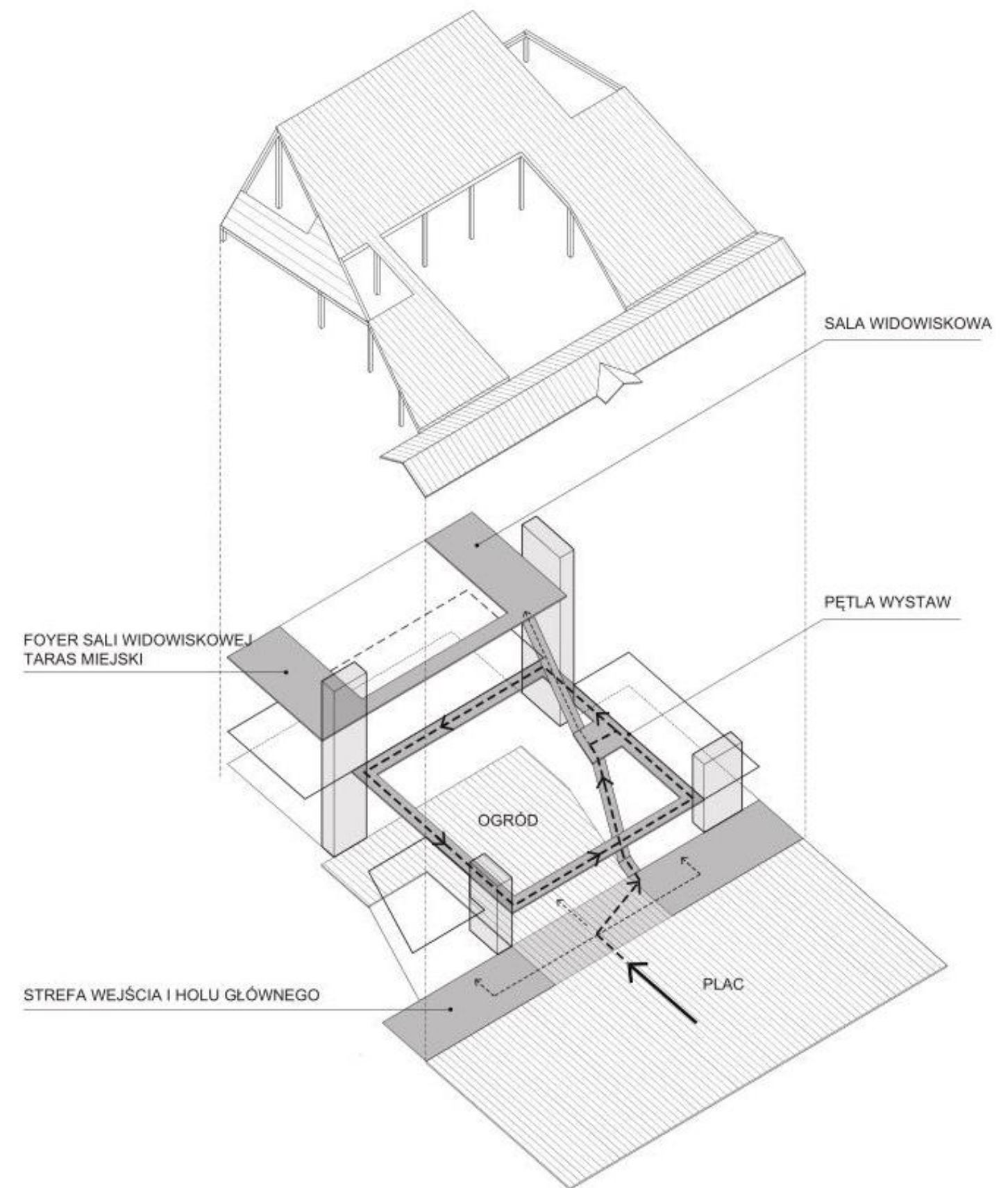
Nic nie starzeje się tak szybko jak przyszłość

Projekt obejmuje trzy poziomy, a program funkcjonalny pozwala na ich wspólne i jednocześnie, ale także osobne, użytkowanie. Po wejściu do budynku odwiedzający mogą przejść bezpośrednio na jeden z nich: do Centrum Literatury i Języka na parterze, do przestrzeni wystawowej poświęconej Stanisławowi Lemowi na poziomie drugim lub do audytorium oraz na taras miejski na poziomie trzecim.

Na parterze budynku znajduje się wejście główne, lobby, strefa księgozbioru z czytelnią, przestrzeń multimedia, księgarnia, sale warsztatowe oraz kawiarnia. Biblioteka, centrum multimedialne i pomieszczenia warsztatowe stanowią główną część Centrum Literatury i Języka, w których wydzielona została strefa ciszy.

Na drugim poziomie znajduje się wystawa główna poświęcona Stanisławowi Lemowi. Całe piętro zorganizowane jest wokół pętli wystaw – galerii obiegającej dziedziniec, która płynnie przechodzi między drugim poziomem Składu Solnego a nową częścią. Pięć części wystawy stałej zlokalizowanych jest wzdłuż pętli. Na tej kondygnacji znajdują się również przestrzenie administracyjne i biurowe, które zajmują piętro zabytkowego budynku. Z ich okien rozpościera się widok na plac przed budynkiem i miasto.

Na trzecim poziomie znajduje się audytorium z 400 miejscami siedzącymi oraz taras miejski z widokiem na rzekę i miasto po jej drugiej stronie. Audytorium zostało ukształtowane w taki sposób, aby można je było podzielić na mniejsze sale, do obsługi których zaprojektowano dwa niezależne foyer i rdzenie komunikacyjne. Taki układ pozwala na elastyczne wykorzystanie przestrzeni zarówno w przypadku kameralnych, jak i większych imprez.

BUDYNEK ZABYTKOWY

Nowy plac miejski został ukształtowany jako przedpole dla ostatniego z zachowanych budynków dawnego Składu Solnego, co pozwala podkreślić jego odrestaurowaną historyczną frontową fasadę, podczas gdy wschodnia elewacja pozostaje otwarta na wewnętrzny ogród.

Budynek od zewnątrz pokryty jest nowym tynkiem renowacyjnym, z kolei we wnętrzu eksponowane są powierzchnie ceglane oraz istniejące łuki i sklepienia. Z masywnym budynkiem zbytkowanym skonstrastowana została szkieletowa struktura i lekkość nowej części.

Na parterze budynku składu znajduje się strefa wejściowa, kasy biletowe, szatnie, księgarnia i toalety. Przez drugi poziom przebiega fragment pętli wystaw oraz mieszczą się na nim pomieszczenia administracyjne i spotkań – funkcje wpisujące się w mniejsze rozpiętości konstrukcyjne starego budynku.

Funkcja budynku na przestrzeni lat ulegała zmianom, nowe przeznaczenie gwarantuje zachowanie i ochronę obiektu bez naruszania zasadniczych jego cech.

Wprowadzone zmiany spełniają zapisy planu miejscowego i zachowują autentyczną formę, detal oraz generalny układ przestrzenny. Jednocześnie utworzone zostają nowe powiązania obiektu z tkanką miejską czyniąc go integralną częścią dzielnicy i nadając mu nową wartość społeczną.

KONSTRUKCJA

Projekt łączy w sobie dwa systemy – niewielkie przestrzenie i ograniczone szerokości konstrukcyjne starego Składu oraz nowy system słupów i belek obwodowych o dużych rozpiętościach, które pozwalają na maksymalną elastyczność w organizacji wnętrza.

Dach scala oba systemy w jedną formę poprzez rozszerzenie paneli dachu Składu Solnego na nową część.

W nowoprojektowanej części przewiduje się żelbetową konstrukcję monolityczną. Przewidziano słupowo-belkową konstrukcję głównego przekrycia niezależną od konstrukcji poszczególnych kondygnacji. Konstrukcję sal wystawowych na piętrze stanowią tarcze

żelbetowe podparte słupami w kondygnacji parteru, przenoszące jednocześnie obciążenia od sali audytorijnej na drugim piętrze.

Konstrukcję głównego przekrycia w strefie styku z budynkiem Składu Solnego zaprojektowano w formie wsporników chcąc ograniczyć oddziaływanie sił z przekrycia o dużej rozpiętości na istniejące fundamenty i ściany oraz nie chcąc dopuścić do prowadzenia głębokich robót fundamentowych w bezpośrednim sąsiedztwie istniejącego budynku.

Przy istniejących ścianach ograniczono do minimum obrys części podziemnej nowej części i głębokość jej posadowienia. Efektem tak przyjętego założenia była konieczność zaprojektowania dwupoziomowego garażu w skrzydle wschodnim.

Przewiduje się konieczność wzmocnienia murowanych filarów parteru oraz części ich fundamentów ze względu na przekroczenie warunków nośności.

Zgodnie z Rozporządzeniem z dnia 25.04.2012 r. w sprawie geotechnicznych warunków posadowienia obiektów budowlanych, dla projektowanej inwestycji przyjęto złożone warunki gruntowe i III kategorię geotechniczną.

ENERGOOSZCZĘDNOŚĆ, EKOLOGIA, MATERIAŁY, INSTALACJE, BEZPIECZEŃSTWO

Ambicją projektantów była możliwie kompleksowa odpowiedź na wyzwania zrównoważonego rozwoju.

Mimo pewnego rozczłonkowania bryły obiektu pozostała zwarta i stosunkowo prosta, a argumentem za takim jej ukształtowaniem były zagadnienia związane z energooszczędnością.

Przy wyborze materiałów budowlanych jednym z kluczowych kryteriów powinna być lokalna dostępność i podatność na recykling bez rezygnacji z trwałości, funkcjonalności i walorów estetycznych. Zaplanowano zabezpieczenie potrzeb instalacyjnych budynku przy znaczącym udziale odnawialnych źródeł energii.

INSTALACJE SANITARNE

Dla zapewnienia poprawnego funkcjonowania obiektu przewiduje się wyposażenie budynku w następujące instalacje sanitarne:

- wentylację mechaniczną z odzyskiem ciepła,
- instalację chłodzenia „chłód pasywny” – system z wykorzystaniem rewersyjnych absorpcyjnych pomp ciepła,
- instalację centralnego ogrzewania,
- instalację ciepła technologicznego dla central wentylacyjnych,
- instalację wody ciepłej i zimnej dla celów bytowo-gospodarczych,
- instalację kanalizacji sanitarnej z wykorzystaniem instalacji „szarej wody”,
- instalację kanalizacji deszczowej,
- źródło ciepła – pompa ciepła współpracująca z pionowymi gruntowymi wymiennikami ciepła,
- instalację hydrantów przeciwpożarowych wewnętrznych.

INSTALACJE GRZEWcze I CHŁODNICZE

Jako główne źródło ciepła i chłodu zakłada się wykorzystanie wysokosprawnych pomp ciepła współpracujących z gruntowymi sondami pionowymi. Zimą oraz w okresach przejściowych ciepło pochodzące od energii słonecznej magazynowane w gruncie wykorzystywane będzie do ogrzewania budynku, natomiast latem niska temperatura gruntu wykorzystywana będzie do chłodzenia pomieszczeń. W tym celu przewiduje się wykorzystanie

pomp ciepła pracujących w tzw. układzie biwalentnym. Jako dolne źródło ciepła dla pomp przewiduje się odwierty gruntowe o głębokości nie przekraczającej 100 m.

Jako dodatkowe źródło chłodu oraz źródło ciepła do podgrzewu powietrza wentylacyjnego oraz podgrzewu ciepłej wody użytkowej planuje się wykorzystanie gazowych absorpcyjnych pomp ciepła. Projektowany układ pomp będzie pozyskiwał energię ze spalania gazu oraz energię odnawialną z powietrza.

W obrębie budynku przewiduje się system ogrzewania/chłodzenia płaszczyznowego zintegrowanego z układem doprowadzenia powietrza wentylacyjnego do pomieszczeń poprzez wykorzystanie specjalnych systemowych płyt montażowych ogrzewania/chłodzenia płaszczyznowego posiadających przestrzenie/pustki do dystrybucji powietrza wentylacyjnego. Przewidywany układ zapewni uzyskanie komfortowego rozkładu temperatury powietrza w pomieszczeniach oraz doprowadzenie ogrzanego bądź schłodzonego powietrza wentylacyjnego.

INSTALACJA WENTYLACJI MECHANICZNEJ

W budynku przewiduje się wentylację mechaniczną nawiewno-wywiewną z wysokosprawnym odzyskiem ciepła podzieloną na kilka układów zależnych od funkcji obsługiwanych pomieszczeń. Niezależne układy wentylacyjne przewiduje się dla części bibliotecznej z multimediami, części wystawienniczej, części biurowej wraz zaplecami sanitarnymi, części gastronomicznej oraz audytorium z foyer. Centrale wentylacyjne obsługujące poszczególne układy w zależności od potrzeb wyposażone zostaną w sekcje: odzysku ciepła, grzania, chłodzenia oraz ewentualnie nawilżania powietrza. Centrale zlokalizowane zostaną w pomieszczeniu wentylatorni.

Ze względu na przewidywaną zmienną ilość osób w audytorium, w celu ograniczenia zużycia energii dla tej części przewiduje się układ wentylacyjny ze zmienną ilością powietrza wentylacyjnego uzależnioną od parametrów jakości powietrza w pomieszczeniu.

W obrębie garażu zostanie przewidziana instalacja wentylacji mechanicznej wyciągowej, a także oddymianie. Wentylacja technologiczna będzie obejmować pomieszczenia techniczne i dla tych pomieszczeń przewiduje się niezależne układy wentylacji mechanicznej wyciągowej.

INSTALACJE WODNO-KANALIZACYJNE

Zaopatrzenie budynku w wodę przewiduje się z wodociągu miejskiego. Woda wykorzystywana będzie na cele socjalno-bytowe oraz pożarowe. Woda ciepła przygotowywana będzie w pojemnościowych podgrzewaczach wody zasilanych przez pompy ciepła.

Ścieki sanitarne z budynku odprowadzane będą do kanalizacji miejskiej. Przewiduje się obieg szarej wody wykorzystany w urządzeniach sanitarnych.

Wody opadowe z dachu budynku oraz terenów utwardzonych będą odprowadzane do kanalizacji deszczowej miejskiej na warunkach wydanych przez gestora sieci. W przypadku braku możliwości odprowadzenia wód do kanalizacji miejskiej, wody opadowe będą wykorzystywane do utrzymania zieleni na terenie działki, a nadmiar zostanie zagospodarowywany na działce z wykorzystaniem systemu rozsączania.

INSTALACJE ELEKTRYCZNE I TELETECHNICZNE

ZASILANIE OBIEKTU W MEDIA

Zasilanie inwestycji w energię elektryczną odbywać się będzie z sieci elektroenergetycznej. Istnieje możliwość odprowadzenia nadwyżek wyprodukowanej energii do sieci elektroenergetycznej. Przewiduje się przyłącza energetyczne i telekomunikacyjne.

WYPOSAŻENIE INSTALACYJNE OBIEKTU

Dla zapewnienia poprawnego funkcjonowania obiektu budynek wyposażać należy w następujące instalacje: oświetlenia podstawowego, oświetlenia awaryjnego i ewakuacyjnego, oświetlenia terenu, zasilania podstawowego, zasilania gwarantowanego, teletechniczna m.in. LAN i kontrola dostępu, odgromowa, telefoniczna, telewizyjna, SSP, DSO, fotowoltaiczna, nagłośnieniowa, techniki scenicznej i BMS.

INSTALACJE OŚWIETLENIA ZEWNĘTRZNEGO

Instalacja oświetlenia zewnętrznego wykonana w technologii LED obejmować będzie ciągi komunikacyjne wokół budynku, oświetlenie elewacji i tablice informacyjne. System oświetlenia zewnętrznego powinien mieć możliwość dynamicznego zdalnego zarządzania oprawami, tak aby zapewnić możliwość zmiany mocy opraw i natężenia światła podczas specjalnych okazji. Przewiduje się zastosowanie sterowników oświetlenia.

INSTALACJA FOTOWOLTAICZNA

Dla inwestycji przewiduje się instalację fotowoltaiczną w technologii ogniw zintegrowanych z budynkiem zlokalizowanych na dachu. W kolejnej fazie projektu można rozważyć ich zastosowanie także na innych powierzchniach.

Takie rozwiązanie oprócz zindywidualizowanych technologii, parametrów technicznych czy rozmiarów, odznacza się dodatkowymi cechami i funkcjami ważnymi z punktu widzenia architektury lub funkcjonowania budynku. Mogą to być odpowiednio izolacja termiczna, izolacja energetyczna, izolacja akustyczna, funkcja grzania pomieszczeń, zmienna transparentność, funkcja topienia śniegu.

Moduły PV dostosowane do budynku stanowią alternatywę dla tradycyjnych materiałów budowlanych w obrębie dachów, elewacji, fasad, żaluzji osłonowych, świetlików dachowych oraz w szybach w niektórych elementach stolarki. Dzięki temu proponowane elementy stają się elektrownią generującą prąd, który może być zużywany na potrzeby własne w obiekcie, a także odsprzedawany.

BEZPIECZEŃSTWO POŻAROWE

Obiekt zalicza się do kategorii zagrożenia ludzi ZL I i ZL III, a część podziemna do kat. PM o gęstości obciążenia ogniowego do 500 MJ/m². Budynek ma wysokość 18,5 m. ponad poziom terenu i jest kwalifikowany jako budynek średniowysoki (SW). Wymagana klasa odporności ogniowej budynku „B”

Zgodnie z wymaganiami zapewniono dostęp wozu bojowego straży pożarnej do 30% obwodu elewacji w odległości od 5 do 15 m. Dojazd zlokalizowano przez plac przed budynkiem oraz częściowo od strony południowej

Warunki ewakuacji - dopuszczalne długości przejść ewakuacyjnych dla strefy - 40 m, a w przypadku sal o wysokości ponad 5 m - 50 m nie są przekraczane. Z pomieszczeń przeznaczonych dla ponad 50 osób przewidziano po dwa wyjścia oddalone od siebie o min. 5 m. Z sali audytoryjnej dla ponad 400 osób na drogach ewakuacji drzwi wyposażone w urządzenia antypaniczne. W sali audytoryjnej zapewniano wymaganą szerokość przejść komunikacyjnych, szerokość drzwi (0,6m/100 osób) i przejść między rzędami oraz liczbę siedzeń w rzędzie. Szerokość poziomych dróg ewakuacyjnych przewidziano proporcjonalnie do liczby osób mogących przebywać na danej kondygnacji ($1000 \times 0,01 \times 0,6 = 6,0\text{m}$). Zaprojektowano klatki schodowe służące ewakuacji jako obudowane (REI 120 w podziemiu i REI 60 na kondygnacjach nadziemnych) i zamykane drzwiami ognioodpornymi, a korytarze podzielono na odcinki nie dłuższe niż 50 m drzwiami dymoszczelnymi. Dojścia ewakuacyjne - z zagłębionej, południowej części parteru oraz z antresoli ewakuację zapewniają zamknięte klatki schodowe. Z każdego ze skrzydeł budynku na parterze zapewniono ewakuację na teren ogrodu. Zapewniono długość dojścia ewakuacyjnego zgodnie z wymaganiami tj. dla ZLI - 10 m przy jednostronnej obsłudze i 40 m przy dwustronnej, dla ZLIII – 30 m przy jednym dojściu i 60 m przy dwóch dojściach.

W obiekcie przewiduje się instalacje przeciwpożarowe: hydrantową w garażu i w częściach zaliczonych do kategorii ZL ze zbiornikiem ppoż., system SSP z automatyczną transmisją sygnału do PSP, DSO, urządzenia zapobiegające zadymieniu w klatkach schodowych, zbiornik ppoż. dla instalacji hydrantowej.

Do przygotowania "ROZWINIĘCIA ELEWACJI DZIEDZIŃCA" wykorzystano ilustracje autorstwa D. Mroza